

Läkemedelshantering - ordination enligt generellt direktiv - särskilda boenden och hemsjukvård i Gävleborg

Det finns två situationer där sjuksköterska kan behöva ta ställning till och ge läkemedel utifrån dessa generella direktiv.

- I första hand vid de tillfällen då en patient behöver tillfällig medicinering på grund av smärtsymtom, sömnsvårigheter, oro eller andra vanligt förekommande besvär där det inte finns anledning att misstänka att det inträffat någon medicinsk förändring som kräver läkarbedömning. Om ansvarig sjuksköterska på nedanstående arbetsplats gör den bedömningen att läkare inte behöver kontaktas vid ovanstående typ av besvär får han/hon efter egen bedömning och inom sitt eget yrkesansvar administrera vidbehovsmedicinering enligt nedanstående generella direktiv. Aktuella preparat, indikationer, dosintervall osv framgår av **lista A**.

Om det föreligger upprepat behov av vidbehovsmedicinering skall läkare kontaktas.

- För det andra, i situationer då patient har akuta symtom/besvär talande för allvarlig sjukdom och där läkemedel kan behöva tillföras i väntan på ambulans/läkarbedömning. Aktuella indikationer, preparat, dosering osv framgår av **lista B**.

I de fall där ansvarig sjuksköterska är osäker angående den medicinska bedömningen eller riktigheten i den tänkta medicineringen skall familjeläkare på hälsocentralen eller jourhavande familjeläkare kontaktas innan åtgärd vidtas.

Nedanstående ordinationer enligt generella direktiv är en rekommendation från Läkemedelskommittén. För att dokumentet ska gälla som ordinationsunderlag för sjuksköterskor vid nedan nämnda arbetsplats ska det fastställas av medicinsk rådgivare på hälsocentralen.

Arbetsplats, för vilket detta dokument gäller: _____

Fastställt av medicinsk rådgivare (namn och datum): _____

Ansvarig medicinsk rådgivares hälsocentral: _____

Lista A - Läkemedel som tillfälligt får ges av sjuksköterska efter eget medicinskt ställningstagande

Indikation	Läkemedel Styrka	Läkemedels- form	Administrationssätt	Ordinerad dos	Maxdos per dygn Intervall mellan doser	Kontraindikationer Kommentar
Muntorrhet	Zendium Saliva	Fuktgel	Stryks på tunga och munslemhinnan	Till natten	-	Innehåller mjölkproteiner, bör ej användas vid mjölkallergi
Dyspepsi med halsbränna	Novaluzid	Tuggtablett	Peroralt (tuggas)	1-2 tuggtabletter	Ges högst 4 gånger per dygn	Vid svårighet att tugga kan tuggtabletterna krossas och blandas med vätska (ej sura vätskor)
Dyspepsi med halsbränna	Pantoprazol 20 mg	Tablett	Peroralt	1 tablett	Ges högst 1 gång per dygn	
Förstoppning	Microlax	Klyσμα	Rektalt	1 klyσμα	Ges högst 1 gång per dygn	Ges en gång - om ej avsedd effekt ska läkare kontaktas
Förstoppning	Cilaxoral	Orala droppar	Peroralt	10 droppar på kvällen	Ges högst 1 gång per dygn	Kan ges två dagar utan kontakt med läkare. Cilaxoral kan blandas med dryck eller mat
Kärlkramp	Nitrolingual 0,4 mg/dos	Sublingual-spray	Sprayas under tungan	1-2 doser	Kan upprepas en gång, minst 10 min mellan doserna	Vid akut anfallsakupering skall patienten om möjligt sitta Om fortsatta besvär kontaktas läkare.
Misstänkt svampinfektion (hud)	Daktar 2 %	Kräm	Utvärtes	Påstrykes tunt 2 gånger dagligen	Ges högst 2 gånger per dygn	Undvik att krämen kommer i kontakt med ögonen. För att undvika recidiv bör behandlingen fortgå under minst en vecka efter det att symtomen försvunnit.

Beskrivning

Dokumentnamn: Läkemedelshantering - ordination enligt generellt direktiv - särskilda boenden och hemsjukvård i Gävleborg

Dokument ID: 09-80006

Giltigt t.o.m.: 2025-05-05

Revisionsnr: 6

Indikation	Läkemedel Styrka	Läkemedels- form	Administrationssätt	Ordinerad dos	Maxdos per dygn Intervall mellan doser	Kontraindikationer Kommentar
Hudirritation	Mildison Lipid 1 %	Kräm	Utvärtes	Påstrykes tunt 2 gånger dagligen	Ges högst 2 gånger per dygn	Undvik att krämen kommer i kontakt med ögonen.
Utslag hud, tillfälligt	Emovat	Kräm	Utvärtes	Påstrykes tunt 2 gånger dagligen	Ges högst 2 gånger per dygn	Får ej användas om det finns tecken på misstänkt hudinfektion.
Smärta/värk eller feber utan misstanke på allvarlig orsak	Alvedon 500 mg	Tablett	Peroralt	1-2 tabletter	Ges högst 4 gånger per dygn (högsta dygnsdos Paracetamol 4000 mg)	Antingen tablett eller supp används. Ges ej vid buksmärta. Vid kontinuerlig Alvedon- behandling under några dagar till patient med Waranbehandling - extra PK-kontroll.
	Paracetamol 1 g	Supp	Rektalt	1 supp	Minst 6 timmar mellan doserna	
Sömnbesvär	Imovane 5mg	Tablett	Peroralt	1 tablett till natten	Får ej upprepas utan läkarkontakt	Kan orsaka konfusion, fall
Oro	Oxascand 5 mg	Tablett	Peroralt	1 tablett	Får ej upprepas utan läkarkontakt	Skall ej ges till patient som intar psykofarmaka, centralt verkande analgetika eller sömnmedel. Kan orsaka konfusion, fall
Klåda	Caredin 2,5 mg (desloratadin)	Munsönder- fallande tablett	Peroralt	2 tabletter	Ges högst 1 gång per dygn	Avbryt efter 3 dagar om utebliven effekt. Behandling högst 10 dagar.
Katetersättning	Xylocain	Gel	Intrauretralt	10 g	10 g	Överkänslighet mot lokalanestetika
Spolning perifer venkanyl (PVK)	Natriumklorid 9 mg/ml	Injektion	Intravenöst	10 ml	Vid behov	

Lista B - Läkemedel som får ges av sjuksköterska vid **akuta tillstånd** i väntan på ambulans eller läkarbedömning **Anafylaxi – Astma**

Indikation	Läkemedel Styrka	Läkemedels- form	Administrations- sätt	Ordinerad dos	Maxdos per dygn Intervall mellan doser	Kontraindikation Kommentar
Initialstadiet Generell klåda, urtikaria eller symtom på astma	Adrenalin 1mg/ml	Injektion	Intramuskulärt i låret	0,3-0,5 ml (0,3-0,5 mg)	Kan upprepas med 5-10 min intervall	OBS! Sänk sängens huvudända och höj fotändan.
	Betapred 0,5 mg	Tablett	Peroralt	10 tabletter lösta i ½ glas vatten	En gång, dos skall ej upprepas	
	Desloratadin = Caredin 2,5 mg	Munsönder- fallande tablett	Peroralt	4 tabletter (OBS, högre dos)	En gång, dos skall ej upprepas	
Progresstadiet	Adrenalin 1mg/ml	Injektion	Intramuskulärt i låret	0,3-0,5 ml (0,3-0,5 mg)	Kan upprepas med 5-10 min intervall	OBS! Sänk sängens huvudända och höj fotändan.
	Betapred 4 mg/ml	Injektion	Intravenöst	2 ml (8 mg)	En gång, dos skall ej upprepas	
Chock Manifest chock med snabb hjärtrytm, blodtrycksfall, svimning och ofta andningspåverkan	Adrenalin 1 mg/ml	Injektion	I första hand intramuskulärt	0,5 ml (0,5 mg) intramuskulärt	Kan upprepas med 5-10 min intervall	OBS! Sänk sängens huvudända och höj fotändan.
	Betapred 4 mg/ml	Injektion	Intravenöst	2 ml (8 mg)	En gång, dos skall ej upprepas	

Bröstsmärta – misstänkt hjärtinfarkt

Indikation	Läkemedel Styrka	Läkemedels- form	Administrations- sätt	Ordinerad dos	Maxdos per dygn Intervall mellan doser	Kontraindikation Kommentar
Bröstsmärta/ misstänkt hjärtinfarkt Får ges i väntan på läkarbedömning eller transport till sjukhus	Nitrolingual 0,4 mg/dos	Sublingual- spray	Sprayas under tungan	1-2 doser	Kan upprepas en gång, 10 minuter mellan doserna	Vid akut anfallskupering skall patienten om möjligt sitta

Misstänkt epilepsianfall

Indikation	Läkemedel Styrka	Läkemedels- form	Administrations- sätt	Ordinerad dos	Maxdos per dygn Intervall mellan doser	Kontraindikation Kommentar
Misstänkt epilepsianfall Om anfallet pågår mer än 10 min och läkare inte kan nå får Stesolid ges	Stesolid 5 mg	Klysma	Rektalt	1 klysma	En gång, dos ska ej upprepas	Efter Stesolid måste patienten övervakas på grund av långvarig trötthet

Misstänkt hypoglykemi

Indikation	Läkemedel Styrka	Läkemedels- form	Administrations- sätt	Ordinerad dos	Maxdos per dygn Intervall mellan doser	Kontraindikation Kommentar
Misstänkt hypoglykemi Om diabetes- patient är medvetlös eller omtöcknad och inte kan svälja.	I första hand: Glucos 300 mg/ml	Injektion	Intravenöst	30-50 ml intravenöst därefter P-glukos.	Högst 50 ml Intravenöst Glucos ges tills patienten vaknar. Om patienten blir medvetlös igen ska intravenös Glucos- behandling upprepas	Om inte P-glukos kan mätas skall man utgå från att det är lågt och ge Glucos intravenöst I båda fall är det viktigt att snabbt ge något sött att dricka.
	I andra hand, om det inte går att få någon intravenös infart: Glucagon 1mg/ml	Injektion endosspruta	Intramuskulärt	1 endosspruta intramuskulärt	Glucagon ges en gång, alla patienter vaknar inte av Glucagon	

Misstänkt lungödem

Indikation	Läkemedel Styrka	Läkemedels- form	Administrations- sätt	Ordinerad dos	Maxdos per dygn Intervall mellan doser	Kontraindikation Kommentar
Lungödem Behandlingen får ges i väntan på läkarkontakt. Läkare avgör fortsatt behandling.	Nitrolingual 0,4 mg/dos	Sublingual- spray	Sprayas under tungan	1-2 doser	Kan upprepas en gång, 10 minuter mellan doserna	Obs! Höj sängens huvudända och sänk fotändan
	Furix/Furosemid 10 mg/ml	Injektion	Intramuskulärt eller Intravenöst (helst intravenöst)	4 ml (40 mg)	Kan upprepas efter läkarkontakt	